

DOMOKOS, T.:

ADATOK OSTRÓDA (LENGYELORSZÁG) VÍZI ÉS VÍZPARTI MALAKOFAUNÁJÁHOZ –
ANGABEN ZUR WASSER - UND UFERMOLLUSKENFAUNA VON OSTRÓDA (POLEN)

ABSTRACT: New malacological records from the Drewickie Lake and Sajmino Lake, near Ostróda, Poland, are listed summarizing the author's field work performed in 1984. A total of 33 species were found. Most notable is the occurrence of *Theodoxus fluviatilis* and *Potamopyrgus jenkinsi*.

1984 júliusában egy hetet töltöttem Ostródában, s lehetőségem volt gyűjteni a közel 20 ezer lakosú várost körül-
ölelő tavak négy különböző pontján.

Az ostró dai Drewickie- és Sajminó-tó a glaciális eredetű Mazuri-tóhátság nyugati szélén található. A tóhátság tavai az egykori morénahalmok közötti mélyedéseket töltik ki, s köztük patakok, holtágak, csatornák létesítenek kapcsolatot.

Vizsgálatom tárgyául a Drewickie és a Sajmino tavat választottam, mert ezek között tudomásom szerint nincs közvetlen hidrológiai kapcsolat. Arra számítottam, hogy a két tó faunája jelentősen különbözni fog egymástól, s így a környék malakofaunájáról viszonylag rövid idő alatt megbízható képet nyerhetek.

Ostróda környékén az évi középhőmérséklet 8°C körüli, a júliusi középhőmérséklet pedig 17 és 18°C közé esik. A csapadék, amelynek legnagyobb része a nyár elején és késő ősszel esik, nem haladja meg a 600 mm-t. A Sajmino-tó vízszintingadozása 1984 első félévében jelentős lehetett, mert a vízszint közel 0,5 m-es csökkenésére utaltak a felszínen visszamaradt és elpusztult puhatestűek mészvázai.

Az égerrel, fűzrel és fenyővel övezett vízpartok iszapos, homokos, köves partja szolgál a puhatestűek egy részének életteréül. Az általam vizsgált két tó közül a Drewickie-tó szegélyének és vizének növényvilága gazdag (Nuphar, Carex, Ceratophyllum). Itt a tónak 3 különböző karakterű szakaszáról gyűjtöttem. Ezek közül az egyik gyűjtés a Drweca beömlésétől néhány száz méterre a tó kibetonozott supralitoráljáról származik, feltehetően autochthon faunára jellemző hordalék.

A Sajmino-tó általam vizsgált partközeli szakasza igen gyér növényzetű, s csupán a vízbe hullott, s biotektonnal vastagon bevont ágokról, városi szemétről, s természetesen a fenék iszapjáról és iszapjából tudtam gyűjteni.

A GYŰJTÖTT FAJOK

A négy gyűjtőhelyről előkerült 43 tételnyi Mollusca- és egy tételnyi Trichoptera-anyagot a Munkácsy Mihály Múzeum (Békéscsaba) gyűjteményében helyeztem el.

A Drewickie- (A) és a Sajminó-tó (B) faunája
(Ostróda, 1984, 07. 10.)

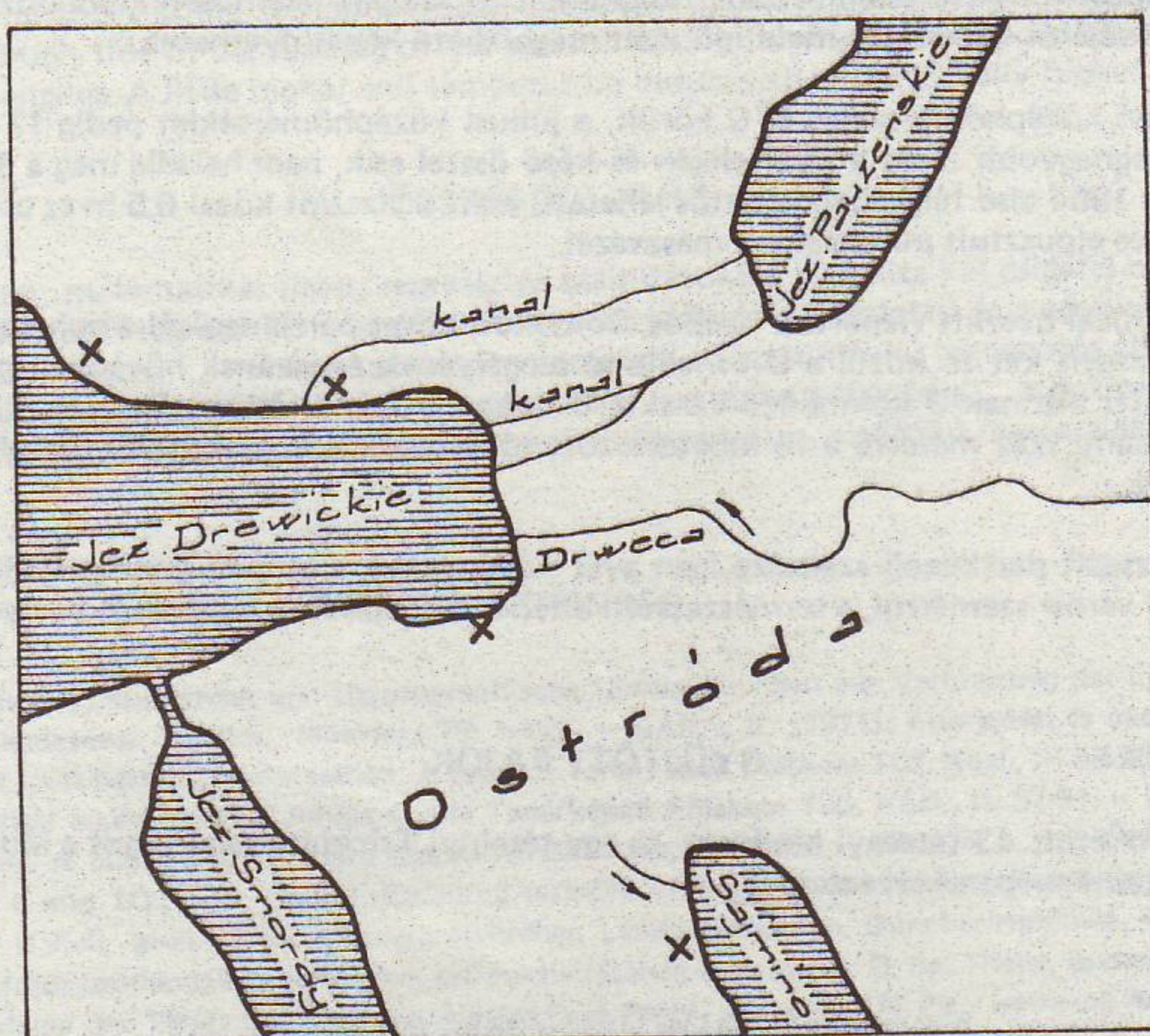
	A	B		
	db	db		
<i>Theodoxus fluviatilis</i> (LINNÉ)		90	<i>Lymnaea peregra</i> (O. F. MÜLLER)	14
<i>Viviparus viviparus</i> LINNÉ	41	1	<i>Physa fontinalis</i> (LINNÉ)	6 2
<i>Valvata cristata</i> O. F. MÜLLER	1	1	<i>Planorbarius corneus</i> (LINNÉ)	15 6
<i>Valvata piscinalis</i> (O. F. MÜLLER)	72		<i>Planorbis planorbis</i> (LINNÉ)	30 1
<i>Potamopyrgus jenkinsi</i> (E. A. SMITH)		286	<i>Planorbis carinatus</i> O. F. MÜLLER	4
<i>Bithynia tentaculata</i> (LINNÉ)	228	3	<i>Anisus septemgyratus</i> (ROSSMÄSSLER)	1
<i>Bithynia leachi</i> (SHEPPARD)	15		<i>Anisus leucostoma</i> (MILLET)	1
<i>Lymnaea palustris</i> (O. F. MÜLLER)	5	1	<i>Anisus vortex</i> (LINNÉ)	66
<i>Lymnaea auricularia</i> (LINNÉ)		3	<i>Bathymphalus contortus</i> (LINNÉ)	8

	A	B		
	db	db		
<i>Gyraulus albus</i> (O. F. MÜLLER)	1	5	<i>Unio pictorum</i> (LINNÉ)	7
<i>Armiger crista</i> (LINNÉ)		2	<i>Unio tumidus</i> RETZIUS	23
<i>Hippeutis complanatus</i> (LINNÉ)		1	<i>Anodonta cygnea</i> (LINNÉ)	2
<i>Cochlicopa lubrica</i> agg.	1		<i>Pseudanodonta complanata</i> (ROSSMÄSSLER)	2
<i>Succinea elegans</i> RISSO	1		<i>Dreissena polymorpha</i> (PALLAS)	12 26
<i>Zonitoides nitidus</i> (O. F. MÜLLER)	6	1	<i>Sphaerium corneum</i> (LINNÉ)	15 4
<i>Perforatella rubiginosa</i> (A. SCHMIDT)	2		<i>Pisidium</i> sp.	6
<i>Trichia hispida</i> (LINNÉ)	5			
			Összesen:	550 473

A két tó faunáját összevetve az előzetes várakozásnak megfelelően jelentős különbségek mutatkoznak.

A Sajmino-tóban a *Theodoxus fluviatilis* és a *Potamopyrgus jenkinsi* egyedszáma a legjelentősebb. E két faj jelenléte és a *Sphaerium lacustre* hiánya jelzi a tó eulitorális részének lótikus voltát. A *Theodoxus fluviatilis* Európában a szórványosan előforduló fajok közé tartozik. A *Potamopyrgus jenkinsi* előbukkanása újabb bizonyíték a faj középeurópai inváziójára (BERNER, 1963; STOJASPAL, 1975; PINTÉR, 1978; NÉMETH, 1984; SATTMANN und RUDOLL, 1984). A begyűjtött példányok közel 3%-a sorolható a *carinata* MARSHALL alakhoz. A Planorbidae-k csekély faj- és egyedszáma valószínűen a gyér növényzettel magyarázható. Az amphibikus fajok hiánya és a nagyobb méretű kagylók begyűjtésének lehetősége a vízszint ingadozásával van kapcsolatban.

1. ábra: Ostróda vázlatos vízrajza a gyűjtőhelyek feltüntetésével (x).

A Drewickie-tó faunája az európai holtágak, tavak nagy ökológiai valenciájú holarktikus, palearktikus faunájának jellegzetes képét mutatja. Meglepően nagy a hasonlóság – néhány taxon kivételével – a Balaton malakofaunájával is (DOMOKOS és KOVÁCS, 1982). A Drewickie-tóban a közép- és keleteurópai elterjedésű *Viviparus viviparus* jelenik meg mint színező faj. E faj legnagyobb példányának dimenziói mm-ben: 32/21-15/13.

A *Potamopyrgus jenkinsi*hez hasonlóan „betolakodónak” számít a pontusi származású, s mindkét tóban honos *Dreissena polymorpha*. Legnagyobb példányának méretei mm-ben: 30/12/7.

A magyarországi tapasztalatoknak megfelelően a *Valvata piscinalis* és a *Valvata cristata* a leggyakrabban előforduló két Valvatidae (PINTÉR *et al.*, 1979). A *Bithyniák* közül itt Ostródában is a *B. tentaculata* példányszáma több mint tízszerese a *B. leachi*ének (DOMOKOS és KOVÁCS, 1982).

ZUSAMMENFASSUNG

Der vorliegende Bericht gibt einen Überblick über die malakologischen Verhältnisse der Drewickie- und Sajmino-Seen bei Ostróda in Polen. Die Forschungen des Authors aus dem Jahre 1984 ergaben eine Molluskenfauna von 33 Arten. Als wichtigste Daten sind *Theodoxus fluviatilis* und *Potamopyrgus jenkinsi* zu nennen.

IRODALOM

BRENNER, L. (1963): Sur l'invasion de la France par *Potamopyrgus jenkinsi* (SMITH). Arch. Moll., 92: 19-29. — DOMOKOS, T. és KOVÁCS, GY. (1982): A balatoni Fekete-part és környékének malakofaunája. Állatt. Közlem., 69: 61-68. — NÉMETH, L. (1984): Adatok a Százhalombattai Dunai Kőolajipari Vállalat Mollusca-faunájához — The mollusc fauna of the Dunai Kőolajipari Vállalat, Százhalombatta, Hungary. Soosiana, 12: 23-24. — PINTÉR, L. (1978): *Potamopyrgus jenkinsi* (E. A. SMITH 1889) in Ungarn (Gastropoda: Hydrobiidae) — Új faj Magyarországon: *Potamopyrgus jenkinsi* (SMITH). Soosiana, 6: 73-75. — RICHNOVSZKY, A. és PINTÉR, L. (1979): A vízcigák és kagylók (MOLLUSCA) kishatározója. Vízdok., Vízügyi Hidrobiológia, 6: 1-205. — PINTÉR, L., RICHNOVSZKY, A. és S. SZIGETHY, A. (1979): A magyarországi recens puhatestűek elterjedése. Soosiana, Suppl. I: 1-350. — SATTMANN, H. und RUDOLL, L. (1984): Zum Vorkommen von *Potamopyrgus jenkinsi* (E. A. SMITH, 1889) (Gastropoda, Prosobranchia) in Österreich. Mitt. Zool. Ges. Braunau am Inn, 4 (10/11): 247-249. — STOJASPAL, F. (1975): *Potamopyrgus jenkinsi* (E. A. SMITH) in Österreich. Mit. dtsch. malak. Ges., 3 (28/29): 243.

DR. DOMOKOS TAMÁS

Békéscsaba
Munkácsy Mihály Múzeum
Pf. 46.
H — 5601